

Dariusz Koźbial

Uniwersytet Warszawski

Staże w instytucjach unijnych jako element kształcenia studentów i absolwentów specjalizacji tłumaczeniowych

Streszczenie

Staże organizowane przez instytucje Unii Europejskiej (UE) stanowią ciekawą ofertę dla obywateli jej państw członkowskich. Parlament Europejski (PE) jako jedna z tych instytucji umożliwia studentom i absolwentom szkół wyższych doskonalenie kompetencji zawodowych i dogłębne poznanie sposobu funkcjonowania instytucji UE poprzez odbycie płatnego stażu tłumaczeniowego. Obywatele Polski odbywają go w Dziale Tłumaczeń Polskich, będącym jednym z 23 działów językowych wchodzących w skład Dyrekcji ds. Tłumaczeń Pisemnych. Niniejszy artykuł ma na celu przedstawienie programu stażu – stanowiącego doskonały sposób na pogłębienie wiadomości teoretycznych i umiejętności praktycznych nabytych w trakcie studiów – oraz zachęcenie początkujących tłumaczy do podjęcia starań o przyjęcie na staż w instytucjach unijnych. Zdaniem autora artykułu, który osobiście odbył trzymiesięczny staż w Dziale Tłumaczeń Polskich Parlamentu Europejskiego na początku 2016 r., płatny staż tłumaczeniowy stanowi doskonałą formę pogłębiania wiedzy i umiejętności w zakresie wykonywania tłumaczeń pisemnych. Informacje zawarte w artykule uwzględniają stan na koniec marca 2016 r.

Słowa kluczowe: Unia Europejska, Parlament Europejski, Dyrekcja ds. Tłumaczeń Pisemnych, Dział Tłumaczeń Polskich, kształcenie tłumaczy, staż tłumaczeniowy

1. Wstęp

Staże organizowane przez instytucje Unii Europejskiej (UE) stanowią godną uwagi ofertę dla obywateli jej państw członkowskich, którzy ukończyli co najmniej studia licencjackie oraz chcą zdobyć doświadczenie w tłumaczeniu dokumentów unijnych. Parlament Europejski (PE) jako jedna z tych instytucji umożliwia studentom i absolwentom szkół wyższych odbycie płatnego stażu tłumaczeniowego. Obywatele Polski odbywają staż w Dziale Tłumaczeń Polskich, będącym jednym z 23 działów językowych wchodzących w skład Dyrekcji ds. Tłumaczeń Pisemnych

PE¹. Niniejszy artykuł ma na celu przedstawienie programu stażu stanowiącego doskonały sposób na pogłębienie wiadomości teoretycznych i umiejętności praktycznych nabytych w trakcie studiów. Informacje zawarte w artykule uwzględniają stan na koniec marca 2016 r.

Głównym celem staży w instytucjach unijnych jest umożliwienie studentom i absolwentom specjalizacji tłumaczeniowych uzupełnienia wiedzy oraz rozwinięcia umiejętności nabytych w ramach studiów, a także zaznajomienia się z działalnością Unii Europejskiej. Nie negując pozytywnej roli specjalistycznych kursów z tłumaczenia tekstów z zakresu prawa unijnego, uważa się, że najlepszym sposobem na zapoznanie się przez studentów z tłumaczeniem tekstów unijnych w realnych warunkach są staże tłumaczeniowe, umożliwiające zdobycie właściwego doświadczenia zawodowego (Sosoni 2011: 101). Taką możliwość stwarza studentom i absolwentom Parlament Europejski, oferując staże w dziedzinie tłumaczeń pisemnych przeznaczone dla posiadaczy dyplomów szkół wyższych (co najmniej dyplomu licencjata) oraz staże szkoleniowe w dziedzinie tłumaczeń pisemnych (przeznaczone głównie dla osób posiadających dyplom ukończenia szkoły średniej oraz studentów zobowiązanych do odbycia stażu w ramach realizowanych studiów). W niniejszym artykule przedstawię pierwszy typ stażu, w którym sam miałem możliwość wziąć udział w pierwszym kwartale 2016 r.

Czas trwania stażu w dziedzinie tłumaczeń pisemnych przeznaczonego dla posiadaczy dyplomów szkół wyższych wynosi trzy miesiące. Możliwe jest jego przedłużenie (o kolejne trzy miesiące), lecz jedynie w sytuacji, gdy stażysta otrzyma stosowną propozycję od kierownika działu. Zasadniczą różnicą między dwoma typami oferowanych staży jest wysokość wynagrodzenia – w przypadku pierwszego typu stażu wynagrodzenie wynosi ok. 1250 EUR miesięcznie, natomiast w przypadku drugiego typu jedynie ok. 300 EUR miesięcznie². Mimo niewysokiego wynagrodzenia, zainteresowanie stażem jest dość duże – co roku ok. 350 Polaków składa wnioski o odbycie stażu tłumaczeniowego w PE. Na początku każdego kwartału staż w Dziale Tłumaczeń Polskich rozpoczyna od dwóch do czterech osób. W przypadku, gdy niektórzy z uprzednio przyjętych stażystów decydują się na przedłużenie pobytu w PE o kolejne trzy miesiące, szansa osób znajdujących się na liście rezerwowej na rozpoczęcie stażu w pożądanym terminie znacznie maleje. Jeżeli poziom zainteresowania stażami wśród obywateli

¹ Na chwilę obecną w Unii Europejskiej obowiązują 24 języki urzędowe, jednak w Parlamencie Europejskim istnieją 23 działy językowe, gdyż tłumaczenia w języku irlandzkim wykonywane są w Dziale Tłumaczeń Angielskich i Irlandzkich.

² Por. art. 24 Przepisów wewnętrznych dotyczących staży w dziedzinie tłumaczeń pisemnych.

Polski porównamy do poziomu zainteresowania wśród Włochów lub Hiszpanów wyrażonego w liczbie składanych przez nich co roku wniosków (Włosi – ok. 5 tys. wniosków, Hiszpanie – ok. 900 wniosków), zauważymy, że zainteresowanie w Polsce jest stosunkowo niewielkie. Liczby te dowodzą, że polskie uczelnie wyższe powinny dokładać większych starań w celu popularyzacji staży jako formy doskonalenia umiejętności wykonywania tłumaczeń pisemnych wśród studentów specjalizacji tłumaczeniowych. Zadanie to przypada w szczególności uniwersytetom należącym do sieci „European Master’s in Translation”, na których realizowane są wysokiej jakości programy nauczania na studiach magisterskich w zakresie tłumaczeń (por. Koskinen 2008: 33-34; Sosoni 2011: 97-98). Do sieci EMT należą obecnie dwie polskie uczelnie – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (Wydział Neofilologii) oraz Uniwersytet Warszawski (Instytut Lingwistyki Stosowanej). Według informacji na temat sieci EMT znajdujących się na stronie Komisji Europejskiej absolwenci kierunków realizowanych na uczelniach należących do sieci EMT mają pierwszeństwo podczas ubiegania się o przyjęcie na staże tłumaczeniowe w Dyrekcji Generalnej ds. Tłumaczeń Pisemnych Komisji Europejskiej (http://ec.europa.eu/dgs/translation/programmes/emt/network/index_en.htm).

2. Szkolenia i wyjazdy

W trakcie trwania stażu w PE tłumacze-stażyści uczestniczą w szeregu obowiązkowych szkoleń, których celem jest zaznajomienie ich z wielojęzycznym środowiskiem pracy, podstawowymi narzędziami tłumaczeniowymi wykorzystywanymi we wszystkich działach językowych, bazami dokumentów oraz międzyinstytucjonalną bazą terminologiczną IATE (<http://iate.europa.eu>). Szkolenia organizowane są cyklicznie w trakcie pierwszych dwóch miesięcy stażu, a właściwą pracę – polegającą na wykonywaniu tłumaczeń – stażyści w Dziale Tłumaczeń Polskich rozpoczynają już w pierwszym tygodniu stażu, kierując się wskazówkami udzielanymi przez opiekunów.

Najciekawszym elementem stażu pozwalającym na zaznajomienie się z działalnością Unii Europejskiej są wyjazdy grup nowo przyjętych stażystów do oficjalnej siedziby Parlamentu Europejskiego, tj. do Strasburga, gdzie odbywają się posiedzenia plenarne PE, oraz do Brukseli, gdzie obradują komisje parlamentarne. Wizyta w Strasburgu trwa trzy dni – w jej trakcie stażyści zwiedzają budynek Louise Weiss, w którym mieści się sala posiedzeń plenarnych, obserwują posłów do PE podczas debaty lub głosowania, spotykają się m.in. z Dyrektorem Dyrekcji ds. Tłumaczeń PE oraz jednym z posłów do PE, a także udają się do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Wyjazd do Brukseli trwa jeden dzień, a w jego trakcie ma miejsce kilka prezentacji, m.in. na temat otwartych konkursów organiza-

nych przez Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO), który zajmuje się doбором kadr dla instytucji unijnych. Podczas pobytu w Brukseli stażyści mają ponadto okazję przyrzeć się pracom wybranych komisji parlamentarnych.

Celem ostatniej, kilkugodzinnej wizyty jest Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) zlokalizowany w Luksemburgu w pobliżu miejsca pracy tłumaczy działów językowych PE. W programie wizyty przewidziane jest zwiedzanie gmachu Trybunału, prezentacja na temat służby tłumaczeniowej TSUE, a także, co najciekawsze, obserwacja rozprawy przed Trybunałem. W jej trakcie warto przysłuchać się pracy tłumaczy ustnych, którzy mają do czynienia z tematyką ściśle związaną z prawem krajowym poszczególnych państw członkowskich oraz prawem unijnym.

Wizyty we wspomnianych miejscach są bardzo pouczające – pozwalają uzyskać wgląd w sposób funkcjonowania Parlamentu Europejskiego (i nie tylko), a także umiejscowić jego pracę w kontekście całej Unii Europejskiej.

3. Zadania tłumacza-stażysty

Do obowiązków spoczywających na stażystach pracujących w Dziale Tłumaczeń Polskich Parlamentu Europejskiego należy głównie tłumaczenie dokumentów wskazywanych przez opiekuna stażu. Dokumenty te muszą być przypisane do grupy tematycznej (zob. sekcja 4), do której należy opiekun, a czas przeznaczony na ich tłumaczenie nie powinien wykraczać poza dany tydzień sprawowania nadzoru nad pracą stażysty. Po zakończeniu tłumaczenia stażysta wysyła opiekunowi tekst do rewizji. Tekst wraca następnie do stażysty, który powinien zaakceptować poprawki naniesione przez opiekuna w trybie śledzenia zmian. Jeżeli stażysta nie zgadza się z opinią opiekuna, może wyrazić swoje wątpliwości na temat budzącego niepewność aspektu tłumaczonego dokumentu. Do obowiązków stażystów nie należy dokonywanie rewizji dokumentów tłumaczonych przez innych tłumaczy – zadanie to powierzane jest jedynie tłumaczom etatowym.

Tłumacze-stażyści nie mają też obowiązku tłumaczenia określonej liczby stron dziennie – mogą wykonywać zlecone im tłumaczenia w dogodnym dla nich tempie, korzystając z możliwości swobodnego szlifowania własnego warsztatu. Z kolei tłumacze etatowi w Dziale Tłumaczeń Polskich tłumaczą średnio około dziewięciu stron netto³ dziennie. W przypadku tłumaczenia dokumentów zawiera-

³ Strony netto uwzględniają zarówno zupełnie nowe segmenty, które nie występują w pamięci tłumaczeniowej, jak i w ograniczonym zakresie segmenty, dla których w pamięci tłumaczeniowej istnieją trafienia z różnym procentowym stopniem zgodności. Strony brutto natomiast uwzględniają wszystkie segmenty bez względu na trafienia uzyskane w pamięci tłumaczeniowej. Specjalna metoda obliczeniowa wykorzystywana w dziale

jących skomplikowaną terminologię średnia dzienna może być niższa ze względu na czas poświęcany na wyszukiwanie właściwych terminów. Należy pamiętać, że do obowiązków tłumaczy należy także wykonywanie rewizji tłumaczeń wykonywanych przez innych tłumaczy w dziale – każdego dnia pracy powinni oni dokonać korekty kilku stron tłumaczeń.

Kluczową rolę w wykonywanej przez tłumaczy pracy odgrywa odpowiedni podział czasu pracy, w ramach którego tłumacz nie tylko dąży do przetłumaczenia jak największej liczby stron (przy zachowaniu wysokiej jakości tłumaczonych tekstów), ale również pomaga swoim kolegom i koleżankom, dokonując rewizji wykonanych przez nich tłumaczeń. Pracując w dziale, stażyści mają okazję przekonać się, czy byłoby w stanie sprostać wymaganiom stawianym tłumaczom etatowym oraz zastanowić się, czy chcieliby w przyszłości ubiegać się o stanowisko tłumacza pisemnego w jednej z instytucji unijnych.

W trakcie stażu tłumacze-stażyści mają okazję tłumaczyć na ogół te same typy dokumentów co tłumacze etatowi – dokumenty te są jednak krótsze i mniej skomplikowane (np. komunikaty dla posłów, korespondencja, zapytania itp.). Poniżej przedstawiam listę nazw typów dokumentów (głównie w języku angielskim) tłumaczonych w dziale wraz z ich oznaczeniami (oznaczenia te wykorzystywane są w aplikacji T-Flow; zob. sekcja 5):

1. amendments (AA/AM),	21. miscellaneous (DV),
2. budget amendments (AB),	22. erratum (ER),
3. final opinion (AD),	23. fact sheets (FT),
4. opinion in letter form (AL),	24. letter (LT),
5. assessment (AS),	25. medical miscellaneous (MD),
6. adopted texts (AT),	26. manual (MN),
7. notice to members (Bureau) (CB),	27. call for tender (MP),
8. citizen's information (CC),	28. reasoned opinion (NP),
9. notice to members (CM),	29. plenary note (NR),
10. chair notes (CN),	30. note (NT),
11. press cut (CP),	31. draft agenda (OJ),
12. notice to members (quaestors) (CQ),	32. draft opinion (PA),
13. compte-rendu (CR),	33. petition for information (PE),
14. members' CV (CV),	34. pre-adopted finalised text (PF),
15. written declaration (DC),	35. draft report or draft recommendation
for second reading (PR),
16. draft recommendation (DE),	36. minutes (PV),
17. speech (DI),	37. written question (QE),
18. declaration (DL),	38. oral question (QO),
19. draft report (DR),	39. question to Central Bank (QZ),
20. working document (DT),	

pozwala na śledzenie liczby stron tłumaczonych dokumentów.

40. joint resolution (RC),	45. executive summary (SR),
41. draft resolution (RE),	46. study (ST),
42. final resolution (RF),	47. titles (TT),
43. final report (RR),	48. working document (WD).
44. petition summaries (SP),	

Podczas trzymiesięcznego stażu w Polskim Dziale Tłumaczeń miałem okazję przetłumaczyć następujące typy dokumentów (obok oznaczeń znajdują się orientacyjne liczby dokumentów danego typu): DV – 19, CM – 12, LT – 6, QO – 6, PV – 6, RE – 4, NT – 4, PA – 4, PR – 3, OJ – 3, DT – 2, NR – 1, QE – 1, DC – 1, MN – 1, AL – 1. W sumie przetłumaczyłem ok. 80 dokumentów o łącznej liczbie ok. 140 stron. Warto jednak wspomnieć, że doświadczenia stażystów odbywających staż w różnych okresach nigdy nie będą identyczne, m.in. ze względu na nierównomierne obłożenie działu pracą w poszczególnych kwartałach, a także podlegający zmianom program szkoleń, w których muszą brać udział stażyści.

Oprócz tłumaczenia dokumentów stażyści mają również obowiązek zrealizować projekt terminologiczny, w ramach którego powinni opracować, a następnie wprowadzić do publicznie dostępnej, międzyinstytucjonalnej bazy terminologicznej IATE (ang. *Inter-Active Terminology for Europe*; <http://iate.europa.eu>) kilkanaście terminów należących do wybranej przez nich dziedziny, np. *trade and external policy*. W tym celu stażyści otrzymują dostęp do własnego profilu na stronie internetowej bazy IATE. W czasie opracowywania terminów stażyści mogą konsultować się z jednym z tłumaczy-terminologów pracujących w dziale. Po opracowaniu terminów stażysta przekazuje tabelę z wynikami swojej pracy terminologowi-opiekunowi, a następnie, po pozytywnej weryfikacji, wprowadza polskie tłumaczenia terminów, definicje oraz ich źródła do IATE. Udział w tego rodzaju projekcie pozwala dostrzec, jak ważną rolę odgrywa spójna baza terminologiczna w pracy tłumaczy zatrudnionych w instytucjach unijnych. Udział w projekcie prowadzi również nieuchronnie do stwierdzenia, że praca terminologa jest bardzo czasochłonna i trudna, w szczególności, gdy ma on do czynienia z rzadko spotykanymi terminami, nieposiadającymi jeszcze ustalonych ekwiwalentów.

4. Organizacja pracy w dziale

Tłumacze pisemni pracujący w polskich działach językowych instytucji unijnych muszą wykazywać się doskonałą znajomością języka polskiego oraz przynajmniej 2 z 24 języków urzędowych UE (w tym jednego języka z grupy trzech języków proceduralnych, w której skład wchodzi język angielski, francuski i niemiecki) – są jednak i tacy, którzy dokonują przekładu nawet z pięciu języków obcych. W Dziale Tłumaczeń Polskich używa się następujących języków urzędowych: angielski, buł-

garski, czeski, duński, francuski, grecki, hiszpański, niderlandzki, niemiecki, portugalski, rumuński, słowacki, szwedzki, węgierski i włoski. Warto zwrócić uwagę na fakt, iż tłumacze i asystenci tłumaczeniowi mają możliwość uczęszczania na cotygodniowe kursy języków obcych, dzięki czemu mogą stale rozwijać swoje kompetencje. Stażyści również mogą uczyć się nowych języków, jednak nie mają oni dostępu do zajęć, w których uczestniczą urzędnicy unijni, czyli m.in. tłumacze – zajęcia organizowane są przez nich samych, co stanowi szansę zarówno dla osób chcących poznać nowy język, jak i osób chcących sprawdzić się w roli nauczyciela uczącego koleżanki i kolegów odbywających staż w innych działach językowych.

Oficjalny czas pracy urzędników (oraz stażystów) pracujących w PE wynosi od 40 do 42 godzin tygodniowo. Praca od poniedziałku do czwartku trwa od godz. 8.30 do godz. 17.45 – te same godziny pracy obowiązują w przypadku piątków poprzedzających sesje plenarne PE odbywające się w Strasburgu, które generują dodatkowy nakład pracy – natomiast w piątki, po których nie odbywają się obrady PE, praca trwa od godz. 8.30 do godz. 13.30. Sesje plenarne są wydarzeniami, które w sposób szczególnie absorbują tłumaczy ze względu na liczbę dokumentów wymagających pilnego tłumaczenia. Z tego powodu część tłumaczy ma obowiązek uczestniczyć w dyżurach odbywających się po standardowych godzinach pracy w celu zagwarantowania terminowego przetłumaczenia wszelkich wymaganych dokumentów. Tłumacze-stażyści nie mogą zgłaszać się do pracy podczas dyżurów, gdyż jest to niedozwolone na mocy regulaminu staży.

W Dziale Tłumaczeń Polskich pracuje ok. 30 tłumaczy, 14 asystentów, a kontrolę nad całym działem sprawuje jego kierownik. Sprawny przebieg prac nad tłumaczeniami zlecanymi polskiemu działowi umożliwia podział na trzy grupy tematyczne. Tłumacze należący do poszczególnych grup mają możliwość skupienia się na tłumaczeniu dokumentów pochodzących od 20 stałych komisji parlamentarnych (oraz komisji specjalnych), dzięki czemu są w stanie zapewnić spójność terminologiczną, którą trudno byłoby osiągnąć, jeżeli poszczególni tłumacze korzystaliby jedynie z bazy terminologicznej IATE, a w dziale nie obowiązywałby podział na grupy tematyczne.

Poszczególne grupy tematyczne obejmują kilka komisji parlamentarnych:

1. **grupa A** zajmuje się tłumaczeniem dokumentów sporządzanych przez komisje: ECON (Komisja ds. Gospodarczych i Monetarnych), EMPL (Komisja ds. Zatrudnienia i Spraw Socjalnych), ENVI (Komisja ds. Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności), IMCO (Komisja ds. Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów), ITRE (Komisja ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii);

2. **grupa B-C** zajmuje się tłumaczeniem dokumentów sporządzanych przez komisje: AGRI (Komisja ds. Rolnictwa i Rozwoju Wsi), CULT (Komisja ds. Kultury i Edukacji), PECH (Komisja ds. Rybołówstwa), REGI (Komisja ds. Rozwoju Regionalnego), TRAN (Komisja ds. Transportu i Turystyki), AFCO (Komisja ds. Spraw Konstytucyjnych), FEMM (Komisja ds. Praw Kobiet i Równouprawnienia), JURI (Komisja ds. Prawa), LIBE (Komisja ds. Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych), PETI (Komisja ds. Petycji);
3. **grupa DEX** zajmuje się tłumaczeniem dokumentów sporządzanych przez komisje: BUDG (Komisja ds. Budżetu), CONT (Komisja ds. Kontroli Budżetowej), AFET (Komisja ds. Zagranicznych), DEVE (Komisja ds. Rozwoju), INTA (Komisja ds. Handlu Międzynarodowego), podkomisje: DROIT (Podkomisja ds. Praw Człowieka), SEDE (Podkomisja ds. Bezpieczeństwa i Obrony), a także delegacje parlamentarne.

Jak już wcześniej wspomniano, podczas wizyty w Parlamencie Europejskim w Brukseli stażyszczy mają okazję przyjrzeć się obradom dwóch wybranych komisji parlamentarnych.

5. Narzędzia tłumaczeniowe

Zarządzanie procesem tłumaczenia w Polskim Dziale Tłumaczeń PE ułatwia aplikacja o nazwie *T-Flow*. Każdy tłumacz i asystent ma w niej przypisane odpowiednie role, odwołujące się do poszczególnych etapów tłumaczenia. Kolejność etapów w typowym procesie tłumaczenia jest następująca:

1. ALO (alokacja);
2. PRE (przygotowanie dokumentu do tłumaczenia);
3. TRA (tłumaczenie);
4. REV (rewizja);
5. POS (obróbka dokumentu po zakończonym tłumaczeniu);
6. BKO (bookout, tj. zakończenie procesu tłumaczenia dokumentu).

Rolami przypisywanymi standardowo tłumaczom są TRA i REV, natomiast asystentom ALO, PRE oraz POS. Należy zwrócić uwagę na fakt, że tłumaczenia w Dziale Tłumaczeń Polskich nie są przydzielane tłumaczom wyłącznie przez alokatorów. Tłumacze mają w dużej mierze swobodę w wybieraniu dokumentów do tłumaczenia – powinny to być jednak dokumenty z grup tematycznych, do których oni należą. Tak więc tłumacz należący do grupy A w oknie *Inbox* aplikacji *T-Flow* widzi dokumenty z grupy A, a nie z grupy B-C czy DEX.

Co do narzędzi wspomagających tłumaczenie (programy CAT), programem, którego tłumacze używali w zasadzie od początku istnienia działu był

Translator's Workbench (TWB), jednakże od kwietnia 2016 r. dział już z niego nie korzysta. Program ten został wyparty przez bardziej przyjazny tłumaczom SDL Trados Studio – stale udoskonalany przez Dział Wsparcia IT z uwzględnieniem sugestii tłumaczy. Przykładami takich udoskonaleń są np. wtyczka do tłumaczenia poprawek już wcześniej przetłumaczonych dokumentów oraz wtyczka umożliwiająca wgląd do tłumaczeń poszczególnych segmentów w innych, już przetłumaczonych wersjach językowych dokumentu. Chociaż podczas stażu mają miejsce dwa szkolenia z obsługi SDL Trados Studio, zalecana jest znajomość obsługi programów CAT przynajmniej w stopniu podstawowym – nie wydaje się to stanowić problemu w przypadku studentów kierunków realizowanych na uczelniach należących do sieci EMT, na których prowadzone są zajęcia z obsługi tego typu programów.

Oprócz wyżej wymienionego programu w Dziale Tłumaczeń Polskich możliwe jest także korzystanie z aplikacji Cat4Trad, która znajduje się obecnie w fazie pilotażowej we wszystkich działach językowych Parlamentu Europejskiego. Cat4Trad jest narzędziem w całości skonstruowanym przez informatyków PE przy uwzględnieniu problemów zgłaszanych przez tłumaczy, które umożliwia jeszcze większe usprawnienie prac nad projektami tłumaczeniowymi. Przejście z SDL Trados Studio na Cat4Trad będzie niewątpliwie ważnym krokiem dla Dyrekcji ds. Tłumaczeń Pisemnych PE, gdyż umożliwi to pracownikom Działu Wsparcia IT PE rozwiązywanie wszelkich problemów technicznych – związanych z funkcjonowaniem narzędzia – na miejscu i bez konieczności kontaktowania się z licencjodawcą programu.

Tłumacze mają również do dyspozycji m.in. bazę aktów prawnych Unii Europejskiej EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) oraz bazę tłumaczeniową EURAMIS, umożliwiającą wyszukiwanie fragmentów przetłumaczonych dokumentów zawierających określoną frazę. Podczas korzystania z bazy EURAMIS, należy jednak zachować szczególną ostrożność, gdyż nie wszystkie występujące w niej tłumaczenia zostały zweryfikowane – fakt ten podkreśla większość tłumaczy w dziale. Ponadto tłumaczy unijnych obowiązują także wytyczne zawarte m.in. w *Międzyinstytucjonalnym przewodniku redakcyjnym*.

Oprócz wymienionych wyżej narzędzi przydatnych w procesie tłumaczenia istnieje jeszcze wiele innych, które nie zostały tutaj omówione z uwagi na fakt, iż mogą się nimi posługiwać wyłącznie tłumacze oraz stażyści pracujący w dziale.

6. Podsumowanie

Trzymiesięczny pobyt w Dziale Tłumaczeń Polskich w Parlamencie Europejskim daje możliwość rozwinięcia umiejętności nabytych w trakcie studiów i poznania

sposobu funkcjonowania PE oraz Unii Europejskiej. Potwierdzeniem umiejętności nabytych podczas stażu jest rekomendacja udzielana stażystom pod koniec stażu, która opiera się w głównej mierze na opiniach tłumaczy-opiekunów, a ponadto na liczbie przetłumaczonych dokumentów bądź ewentualnej dodatkowej aktywności, do której może się zaliczać np. udział w nadprogramowych projektach terminologicznych czy prowadzenie zajęć z języka polskiego dla innych stażystów, chcących uczyć się tego języka itp.

Mam nadzieję, że niniejszy artykuł przyczyni się do wzrostu zainteresowania stażami w instytucjach unijnych oraz zachęci osoby szukające możliwości zdobycia doświadczenia cenionego na rynku tłumaczeń do podjęcia starań o przyjęcie na staż. Uważam, że płatny staż tłumaczeniowy stanowi doskonałą formę pogłębiania wiedzy i umiejętności w zakresie wykonywania tłumaczeń pisemnych. Odbycie go w instytucji unijnej powinni rozważyć studenci i absolwenci specjalizacji tłumaczeniowych – w szczególności tych realizowanych na uczelniach należących do sieci „European Master’s in Translation” – planujący rozpoczęcie kariery zawodowej w tego typu instytucjach, poszukujących kompetentnych tłumaczy pisemnych.

BIBLIOGRAFIA

- Koskinen K. (2008) *Translating Institutions: An Ethnographic Study of EU Translation*. Manchester: St. Jerome Pub.
- Sosoni V. (2011) “Training translators to work for the EU institutions: luxury or necessity?”. *The Journal of Specialised Translation* (16). [dostęp: 21.01.2017] http://www.jostrans.org/issue16/art_sosoni.pdf

Źródła internetowe:

- EUR-Lex. [dostęp: 21.01.2017] <http://eur-lex.europa.eu>
- EMT Network. [dostęp: 21.01.2017] https://ec.europa.eu/info/european-masters-translation-emt/universities-and-programmes-emt-network_en
- Inter-Active Terminology for Europe. [dostęp: 21.01.2017] <http://iate.europa.eu>
- Informacje o UE – Parlament Europejski. [dostęp: 21.01.2017] http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_pl.htm
- Informacje o UE – Staże dla absolwentów. [dostęp: 21.01.2017] https://europa.eu/european-union/about-eu/working/graduates_pl
- Informacje o UE – Staże dla studentów. [dostęp: 21.01.2017] http://europa.eu/european-union/about-eu/working/students_pl
- Lista komisji parlamentarnych. [dostęp: 21.01.2017] <http://www.europarl.europa.eu/committees/pl/parliamentary-committees.html>

Praca tłumacza pisemnego w Parlamencie Europejskim. [dostęp: 21.01.2017] http://www.europarl.europa.eu/multilingualism/trade_of_translator_pl.htm

Przepisy wewnętrzne dotyczące staży w dziedzinie tłumaczeń pisemnych w Sekretariacie Generalnym Parlamentu Europejskiego. [dostęp: 21.01.2017] http://www.europarl.europa.eu/pdf/traineeships/20130314_translation_rules_pl.pdf

Staże w Parlamencie Europejskim. [dostęp: 21.01.2017] <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/pl/20150201PVL00047/Sta%C5%BCe>

SUMMARY

The traineeship opportunities at the EU institutions constitute an interesting offer for the citizens of its member states. The European Parliament (EP), as one of such institutions, enables students and university graduates to attend a paid translation traineeship, during which they may develop their professional skills and familiarise themselves with the functioning of EU institutions. The citizens of Poland attend a traineeship at the Polish Translation Unit, which is one of the 23 language units that belong to the EP's Directorate for Translation. The article aims to present its traineeship programme, designed to deepen the participants' theoretical knowledge and practical skills acquired during the course of higher education, and to encourage novice translators to apply for traineeships within the EU institutions. The author of the present article, who himself completed a three-month-long traineeship at the Polish Translation Unit of the European Parliament at the beginning of 2016, believes that paid translation traineeships provide an excellent opportunity to broaden one's knowledge and sharpen one's skills with regard to translating. The information provided in the article is valid as of the end of March 2016.

Key words: European Union, European Parliament, Directorate for Translation, Polish Translation Unit, translator education, translation traineeship

Dariusz Koźbiał jest absolwentem Instytutu Lingwistyki Stosowanej oraz doktorantem Wydziału Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2015 r. bierze udział w projekcie „Eurolekt – unijna odmiana języka polskiego i jej wpływ na polszczyznę urzędową” jako członek grupy badawczej. W 2016 r. odbył trzymiesięczny staż w polskim dziale tłumaczeń w Parlamencie Europejskim.